

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

МИНИСТЕРСТВО НА ОКОЛНАТА СРЕДА И ВОДИТЕ

Изх. № НСЗП-453/...07...02...2025 г.

ДО
Г-Н КРАСИМИР АНДОНОВ
ДИРЕКТОР НА ДИРЕКЦИЯ
„НАЦИОНАЛЕН ПАРК РИЛА“
УЛ. „БИСТРИЦА“ № 12 В, П.К. 56
2700 ГР. БЛАГОЕВГРАД

На Ваш изх. № 04-00-18/24.01.2025 г.

Относно: Програма „Подобрение на посетителската инфраструктура и мерки за устойчиво ползване на национален парк (ПроПарк)“ по Швейцарско-Българската програма за сътрудничество (ШБПС)

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН АНДОНОВ,

Във връзка с постъпило с вх. № НСЗП-45/24.01.2025 г. на Министерство на околната среда и водите (МОСВ) уведомление по чл. 10, ал. 1 от *Наредбата за условията и реда за извършване на оценка за съвместимостта на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони (Наредба за ОС, обн., ДВ, бр. 73/11.09.2007 г., изм. и доп.)* за горечитираната програма, на основание чл. 6а, т. 1, буква „в“ от същата наредба и Заповеди № РД-557/01.08.2023 г. и № РД-561/01.08.2023 г. на министъра на околната среда и водите, Ви уведомявам следното:

Програмата „Подобрение на посетителската инфраструктура и мерки за устойчиво ползване на национален парк (ПроПарк)“ попада в обхвата на чл. 2, ал. 2 от Наредбата за ОС.

Програмата включва разработване и пилотиране на концепции за ресурсно ефективно управление и устойчиво използване на туристически сгради в Национален парк „Рила“. Определени са обекти (Посетителски център „Паничище“, 3 до 5 избрани туристически хижи и комплекс „Саръгьол“), за които са идентифицирани конкретни мерки, насочени към опазване на природата и устойчиво развитие: Ще се направят проучвания за устойчивостта на приложените мерки с цел постигане на дълготрайност и синергия в климатично неутралната политика за туристически сгради в национални и природни паркове. Програмата предвижда да бъдат разработени национални методики за

София, 1000, бул. „Кн. Мария Луиза“ 22

Тел: +359(2) 940 6194, Факс: +359(2) 986 25 33

изграждане, експлоатация и финансова устойчивост на подобни сгради на национално ниво.

Планирани са интервенции за Посетителски център „Паничище“ за прилагане на система от дейности и въвеждане на мерки за подобряване на енергийната ефективност (ЕЕ). Повишаването на ЕЕ е основен фактор за повишаване конкурентоспособността на икономиката, сигурността на енергийните доставки и опазването на околната среда. Мерките, които ще се изпълняват насърчават производството и потреблението на енергия, произведена от възобновяеми източници, като ще се създадат и условия за постигане на устойчива и конкурентна енергийна политика и икономически растеж чрез иновации и нови продукти и технологии.

Програмата обхваща изпълнението на 4 компонента:

Компонент 1: Превръщане на Посетителски център „Паничище“ в модерен модел на център.

Дейността ще се реализира от Дирекция „Национален парк Рила“. Посетителски център „Паничище“ ще се превърне в модерен модел на център на Балканите, привличащ много посетители.

В рамките на Компонент 1 се предвижда реновиране на сградния пакет. Като минимум ще се извърши подмяна на съществуващия покрив с нов, изпълнен с енергоефективни, екологосъобразни материали, реновиране и изолиране на стени, таван, под и подмяна на съществуващите дограми с енергоефективни. Ще се подмени системата за отопление на сградата с енергоефективна, нискоемисионна система, ще се подменят вътрешните отоплителни инсталации, като допълнително се инсталира термо-помпена система. Ще се инсталира енергийно-ефективна вентилационна система без течения, която осигурява високо качество на вътрешната среда с филтриран въздух. Предвижда се интегриране на възобновяеми форми на енергия – използване на слънчева енергия за генериране на енергия за покриване консумацията на електрическа енергия.

При изпълнението ще се извърши внимателен подбор на използваните материали, за да се избегне токсичност и да се насърчат екологичните ценности.

Ще се инсталира съвременно интерактивно оборудване и комуникационни модули за получаване на информация за туристически маршрути в Рила, флората и фауната в парка и необходимостта от опазването им.

По този начин центърът в Паничище се планира да се обнови и обособи, като един модерен посетителски информационен център, в който се: предоставя информация на посетителите в НП „Рила“, използват се интерактивно образователни модули, провеждат се семинари, срещи, образователни програми и интерпретация, разглеждане на експозиции и др.

Компонент 2: Реновиране на хижите

Програмен компонент 2 ще се изпълнява от Националния доверителен екофонд (НДЕФ) като оператор на компонент 2. Няколко хижи в Национален парк „Рила“ ще бъдат реновирани по начин, който ще ги превърне в природосъобразни, ресурсно ефективни и финансово устойчиви обекти, които отговарят на изискванията на ЕС и които могат да постигнат заложените цели за климатично неутрални сгради до 2050 г. Реновирането ще допринесе за повишаване на туристическата роля на хижите в защитената територия в съответствие с целите за развитие на парка.

Подходът за изпълнение на компонент 2 ще гарантира избор на определени хижи въз основа на набор от критерии, създаден на базата на мултидисциплинарно проучване на всички хижи, което позволява справедлив процес на подкрепа за тези с най-голям потенциал за въздействие. След приключване на процеса на подбор, собствениците на избраните хижи ще станат бенефициенти на безвъзмездна помощ. Неразделна част от процеса ще бъде сътрудничеството с швейцарски експерти за проучване, адаптиране и

прилагане на решения и добри практики за обновяване и управление на хижи, в подкрепа на избраните собственици и наематели на хижи.

Цялостният процес на избор и обновяване на хижи на територията на парка, заедно с изпълнението на дейности за изграждане на капацитет за устойчиво управление на хижи, ще послужи като пилотен пример за постигане на устойчиви хижи в територии с висока природна стойност и като климатично неутрално сгради в бъдеще.

Компонент 3: Трансформация на комплекс „Саръгьол“

В рамките на Компонент 3 визията на Дирекция „НП Рила“ е да обособи сградите на комплекс „Саръгьол“ като „Национален природозащитен и образователен център“, като запази и развие сградите на комплекса, като културна забележителност на региона. Предвижда се да се запази основната сграда, в която да се обособят експозиции, свързани с историята на парка и създаването на дворец Саръгьол, да развие комплекса като природозащитен и образователен център за разкриване на богатите природни забележителности в НП „Рила“.

Предвижда се двете сгради – основна и помощна да се обособят в „Национален природозащитен център“, а по-отдалечената от тях сграда, за която е предвидена цялостна реконструкция и възстановяване да се изгради отново и да служи като „Образователен център за деца и младежи за дейности по изменение на климата“. Тази сграда ще се изпълни като енерго-ефективна, екологосъобразна сграда, прилагаща най-високите стандарти за изграждане и експлоатация планински сгради и съоръжения.

Предвижда се комплексът да работи за подобряване квалификацията на служителите, които се наемат за работа в институции по опазване на защитените територии от една страна, а от друга да се осигури възможност за обособяване на център за работа с деца и подрастващи по въпроси, свързани с промяната на климата и опазване на околната среда.

Ще се изпълняват следните дейности:

- Обучение на служители;
- Работа с училища и устойчиво въздействие;
- Насърчаване сътрудничеството между различните заинтересовани страни;
- Насърчаване развитието на туризма в нови дестинации;
- Изграждане на мрежи в слабо населени райони;
- Разсъсредоточаване на туристопотока;
- Развитие на отдалечените общини;
- Запазване на културно-историческа ценност за бъдещите поколения.

Предвижда се интегриране на възобновяеми форми на енергия – използване на слънчева енергия за генериране на енергия за покриване консумацията на електрическа енергия.

При изпълнението ще се извърши внимателен подбор на използваните материали, за да се избегне токсичност и да се насърчат екологичните ценности.

Ще се инсталира съвременно оборудване за интерактивно обучение и интерактивни комуникационни модули

Ще се изпълняват екологично-образователни програми и обучения на ученици, учители и студенти, под формата на зелени училища по предварително разработена и утвърдена интерпретативно-образователна програма. В обучителните модули ще се обърне внимание на близки забележителности в парка и извън него, флората и фауната в парка и необходимостта от опазването им, като се използват интерактивно образователни модули, ще се провеждат образователни програми и интерпретация, разглеждане на експозиции и др.

Компонент 4: Разработване на методологична рамка за изграждане, трансформиране и бъдеща експлоатация/поддръжка на съобразени с климата планински хижи и други сгради, включително:

- Методика за изграждане и преобразуване на климатично релевантни планински хижи;
- Методика за експлоатация и поддръжка на планинските хижи и други сгради на територията на националния парк за предоставяне на услуги с нисък климатичен и екологичен отпечатък;
- Ръководство за финансова устойчивост на климатичните хижи и други сгради на територията на националните паркове в България.

Планираната продължителност на програмата е 54 месеца. Дейностите ще стартират веднага след подписване на Споразумение за мярка за подкрепа, очаквано в началото на 2025 г. и ще бъдат финализирани в края на 2028 г.

Програмата не може да бъдат отнесена към обхвата на някои от областите, изброени в чл. 85, ал.1 от Закона за опазване на околната среда (ЗООС) и/или приложенията на Наредбата за условията и реда за извършване на екологична оценка на плановете и програми (Наредба за ЕО). Планираните с нея дейности и интервенции не попадат самостоятелно в позициите по Приложение № 1 и Приложение № 2 на ЗООС. Предвид насочеността и съдържанието на проекта, не се очаква значително въздействие върху околната среда и човешкото здраве при прилагането му. Отчитайки целите и насочеността на програмата, няма предпоставки да се очаква значително отрицателно въздействие върху околната среда от прилагането ѝ.

Съгласно гореизложеното, намираме, че **няма необходимост от провеждане на процедура по реда на глава шеста, раздел II от ЗООС** (екологична оценка) за Програма „Подобрение на посетителската инфраструктура и мерки за устойчиво ползване на национален парк (ПроПарк)“ по Швейцарско-Българската програма за сътрудничество (ШБПС), с възложител Дирекция „Национален парк Рила“.

Предвидените по програмата дейности по Компонент 1: Превръщане на Посетителски център „Паничище“ в модерен модел на център ще се осъществят в границите на защитена зона BG0002129 „Рила буфер“ за опазване на дивите птици, обявена със Заповед № РД-229/11.03.2020 г. на министъра на околната среда и водите (обн., ДВ бр. 24/17.03.2020 г.) извън границите на Национален парк „Рила“.

По Компонент 3: Трансформация на комплекс Саръгъл дейностите ще се осъществят в границите на две защитени зони - BG0000495 „Рила“ за опазване на дивите птици, обявена със Заповед № РД-764/28.10.2008 г. на министъра на околната среда и водите (обн., ДВ бр. 100/21.11.2008 г.) изм. и доп. със Заповед № РД-259/31.03.2021 г. на министъра на околната среда и водите (обн., ДВ, бр. 40/14.05.2021г.), с която се обявява и за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна и в границите на НП „Рила“ - защитена територия по смисъла на Закона за защитените територии (ЗЗТ), обявен за народен парк със Заповед № 114/24.02.1992 г. на МОС (обн., ДВ, бр.20/1992 г.), прекатегоризиран в национален парк със Заповед № РД-397/15.10.1999 г. на МОСВ (обн., ДВ, бр. 44/2000 г.) и актуализиран със Заповед № РД-642/19.07.2024 г. на МОСВ (обн., ДВ, бр. 72/2024 г.). Национален парк „Рила“ има одобрен с Решение на Министерския съвет № 522 от 04.07.2001г. (обн., ДВ, бр.66/2001 г.) План за управление.

На територията на НП „Рила“ ще бъдат определени хижи за реновиране по Компонент 2, които ще бъдат определени след приключване на процеса на подбор.

При извършената проверка за допустимост по реда на чл.12, ал. 2 и ал. 4 във връзка с чл. 2, ал. 2 от Наредбата за ОС се установи, че реализацията на предвидените в програмата дейности са допустими спрямо режима на дейностите в защитени зони BG0000495 „Рила“ и BG0002129 „Рила буфер“, определен със заповедите за обявяването

им, както и съгласно режимите на НП „Рила“, въведени със ЗЗТ, заповедта за обявяване и Плана за управлението му.

С оглед гореизложеното, отчитайки местоположението и характера на предвидените в обхвата на програмата дейности, считам, че **при реализацията им няма вероятност от отрицателно въздействие върху защитени зони**. Предвижда се реновиране на сгради, което не е свързано с отнемане на площи, предвид което няма да доведе до трайно и необратимо отнемане на площи от местообитания или местообитания на видове, предмет на опазване в защитените зони. Предвид факта, че не се предвижда изграждане на нови обекти, няма вероятност да се създаде трайна и непреодолима преграда, възпрепятстваща свободното придвижване на видове, предмет на опазване в зоните или изолиране на отделни полигони от природни местообитания. Не се очаква програмата да доведе до увреждане на природни местообитания, местообитания на видове и популации на видове, което да предизвика промяна в структурата и функциите на същите, предвид характера на предвидените за изпълнение дейностите. Не се очаква да има безпокойството на видове, което да доведе до прогонването им. Програмата не предполага генериране на емисии и отпадъци, които да доведат до влошаване в състоянието на местообитания и видове. Характерът на програмата не създава предпоставки за нарушаване на целостта и целите на защитените зони, както и нарушаване на кохерентността със съседните защитени зони. Във връзка с изложеното, както и предвид характера и местоположението на процедираните в границите на зоните планове, програми и проекти/инвестиционни предложения, не се очаква настоящата програма да предизвика отрицателни кумулативни въздействия в съвкупност с тях.

В тази връзка и на основание чл. 2, ал. 2 от *Наредбата за ОС* Ви уведомявам, че за така заявената Програма „Подобрение на посетителската инфраструктура и мерки за устойчиво ползване на национален парк (ПроПарк)“, преценката на компетентния орган е, че **не е необходимо провеждане на процедура по реда на Глава втора от Наредбата за ОС**.

Във връзка с гореизложеното на основание чл. 13, ал. 2 от ЗЗТ и § 7 от Допълнителните разпоредби на ЗЗТ, МОСВ съгласува дейностите, описани в настоящата програма, които ще се изпълнят в границите на НП „Рила“.

Настоящото писмо се отнася само за заявената Програма „Подобрение на посетителската инфраструктура и мерки за устойчиво ползване на национален парк (ПроПарк)“ и не отменя необходимостта от получаване на съгласувания или разрешителни, предвидени в други закони и подзаконовни нормативни актове.

При всички случаи на промяна в параметрите на програмата или на някои от обстоятелствата, при които е издадено настоящото писмо, възложителят е длъжен да уведоми незабавно МОСВ за промените.

След приключване на процеса на подбор на хижите за реновиране по Компонент 2, възложителят е длъжен да уведоми МОСВ за конкретните инвестиционни предложения.

ВИКТОР АТАНАСОВ

Заместник министър на околната среда и водите

